

15.11.2023

Ärende/11

§ 265

Ledamoten Minja Koskelas motion om ett försök med lektioner i musiklektioner i daghem för att stärka jämställdheten bland barn

HEL 2023-006232 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoimisesta päiväkodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Minja Koskela och 24 andra ledamöter föreslår att Helsingfors stad förbättrar tillgängligheten beträffande grundläggande konstundervisning genom att genomföra ett försök med lektioner i musiklektioner varje vecka i daghemmen under vårterminen 2024 (15 gånger 45 minuter). Målgruppen skulle vara barn födda år 2020. Lektionerna i musiklektioner skulle genomföras på tre områden med lågt deltagande (till exempel Jakobacka, Mellungsbacka och Gamlas) i samarbete med musikinstitutet. Tre mål ställs på försöket:

- 1) Att öka familjernas kännedom om grundläggande konstundervisning och de tillgänglighetsmekanismer den innehåller.
- 2) Att göra det möjligt för barn med olika socioekonomisk bakgrund att delta i grundläggande konstundervisning.
- 3) Att överväga sätt att utveckla Helsingfors stads information om grundläggande konstundervisning så att verksamheten blir mer tillgänglig.

Fostrans- och utbildningsnämnden har gett ett utlåtande i ärendet. Svaret på motionen stämmer i huvudsak överens med nämndens utlåtande. Efter att nämnden gav sitt utlåtande har sektorn gett kompletterande uppgifter, vilka finns i slutet av motionssvaret.

Lagen om småbarnspedagogik och grunderna för planen för småbarnspedagogik (2022) förpliktar kommunerna att tillhandahålla mångsidig konstnärlig verksamhet och konstundervisning i barngrupperna. Inom Helsingfors stads småbarnspedagogik får barnen bekanta sig med musik med många sinnen, genom lek och positiva upplevelser. Barnen får sjunga, ramsa, pröva olika instrument, lyssna till och skapa musik.

Grundläggande konstundervisning definieras som målinriktad och långsiktig undervisning i konstarter. Den riktar sig till barn och unga och sker utanför skoltid.

Verksamheten som ordnas i daghem baserar sig på de mål som fastställts i grunderna för planen för småbarnspedagogik och barnens behov och intressen. Verksamhet som anordnas av en eventuell extern part borde integreras som en fast del av daghemmets verksamhet i övrigt. Samtidigt ska man försäkra sig om att man med den externa sakkunnigas hjälp på ett naturligt sätt kan höja lärarnas färdigheter i ämnet. På det sätt som beskrivas ovan kan man främja utvecklingen av en verksamhetskultur på ett helhetsbetonat sätt. Som exempel på det kan nämnas konstnärer som verkar långsiktigt i bestämda daghem och annat samarbete med kultur- och fritidssektorn.

I motionen föreslås att lektioner i musiklek ges varje vecka i daghemmen för barn födda år 2020. Ett försök som riktas till en ålderskull motsvarar inte motionens mål att öka kännedomen om grundläggande konstundervisning eller att familjerna i större utsträckning söker sig till den. Dessutom försätts barnen i gruppen i en inbördes ojämlig ställning när verksamhet ordnas endast för en ålderskull. Verksamheten som riktas till endast en ålderskull förblir lösryckt från barngruppens övriga verksamhet. Största delen av dagen bygger inom småbarnspedagogiken på teman och projekt enligt barnens intresse och behandlas med mångsidiga metoder. Istället för utökad musiklek inom daghemmen borde familjerna erbjudas ännu mer möjligheter att delta i grundläggande konstundervisning på fritiden, tillsammans med barnen.

Motionens första mål är att utöka familjernas kännedom om grundläggande konstundervisning och de tillgänglighetsmekanismer som ingår i den. Uppnåendet av målet kan främjas på många olika sätt, till exempel genom att daghemsgrupper besöker musikinstitutet eller representanter för musikinstitutet besöker familjeverksamheten i lekparkerna.

På samma sätt samarbetar småbarnspedagogiken till exempel med idrottsföreningarna. Det faller sig naturligt att informera vårdnadshavarna om grundläggande konstundervisning och dess tillgänglighetsmekanismer i samband med besök eller "smakprov på konst".

Motionens andra mål är att hjälpa barn med olika socioekonomisk bakgrund att delta i grundläggande konstundervisning. Det försök som beskrivs i motionen skulle kunna genomföras i daghemmens lokaler utanför öppettiderna eller i lekparkerna i samband med verksamheten för barnfamiljer. Vårdnadshavarna skulle i samband med verksamheten i daghemmet eller lekparken kunna få information om stödformer för att möjliggöra deltagande, såsom nedsatt avgift och instrumentlån.

Motionens tredje mål är att utveckla stadens information så att den grundläggande konstundervisningens tillgänglighet förbättras. För att öka kännedomen om grundläggande konstundervisning är det viktigt att vårdnadshavarna i ett tidigt skede får information om anordnandet av grundläggande konstundervisning och olika möjligheter. Rådgivningarna, lekparkerna och biblioteken utgör viktiga länkar till vårdnadshavarna och de kan utnyttjas för att göra verksamheten mer välkänd. Inom verksamheten Kulturens fadderbarn har man gjort ett stort utvecklingsarbete för att göra kulturtjänsterna mer välkända och informera om verksamheten på många olika språk.

Jämlig tillgång till grundläggande konstundervisning är ett viktigt mål för hela staden. För att uppnå det utvecklas ett sektorsövergripande samarbete på de sätt som anges ovan,

1. genom att genomföra ett försök som leds av en sakkunnig inom musik och småbarnspedagogik i daghemmens lokaler utanför öppettiderna eller i lekparker i samarbete med musikinstitutet och
2. genom att utveckla kommunikationen om grundläggande konstundervisning och tillgänglighetsmekanismerna i anknytning till den i samarbete med kultur- och fritidssektorn.

Dessutom överväger man sätt för att utveckla besöken till musikinstitutet och de "smakprov på konst" som nämns i svaret på motionen. Stadsstyrelsen påpekar att utveckling av tillgängligheten inom den grundläggande konstundervisningen står i linje också med stadens budget 2024, där man kommit överens om utvidgning av verksamheten särskilt i de områden där den förekommer endast i liten utsträckning.

Inom småbarnspedagogiken utnyttjas behovsbaserad finansiering för att anställa extra personal som inte räknas in i personaldimensioneringen och för andra åtgärder som förebygger marginalisering. Enhe-

terna inom småbarnspedagogik kan enligt eget övervägande och egna behov utnyttja behovsbaserad finansiering och för att främja kulturfost-
ran. Enheterna kan till exempel besöka kulturtjänster eller beställa ett
kulturellt evenemang till hela gruppen eller enheten på daghemmet.
Daghemsföreståndaren ansvarar tillsammans med lärarna inom små-
barnspedagogik för att barnen är delaktiga i verksamheten och att den
stöder småbarnspedagogiken på ett helhetsbetonat sätt.

Sektorns kompletterande information för motionssvaret

Kärnan i planen för småbarnspedagogik och småbarnspedagogisk
verksamhet är konstfostran och konstcentrerade metoder. Till dem hör
också musikpedagogik. Konstfostran innefattar både spontan och pla-
nerad pedagogisk verksamhet. Varje barns individuella uttryck ska få
tillräckligt mycket stöd och tid och utrymme ska ges för barnens ge-
mensamma kreativa processer. Musik, konst och uttryck ingår i bar-
nens vardag. Konstfostran anknyter till varje tema i barngruppens verk-
samhet på ett helhetsbetonat sätt. Inom ett visst tema kan till exempel
siffror inövas med hjälp av ramsor, rörelse och lek.

Att utnyttja samarbetspartnernas specialkompetens berikar daghem-
mets egen konstfostran (Grunderna för planen för småbarnspedagogik
2022). Småbarnspedagogiken har ett tätt samarbete med aktörer inom
kulturfältet. I fortsättningen ska samarbetet med olika aktörer ske så att
det på ett naturligt sätt kopplas samman med gruppens övriga verk-
samhet. Inom musikpedagogiken innebär det här till exempel konserter
och samarbetsprojekt med konstnärer.

Musiklek som ordnas av en eventuell extern arrangör inom små-
barnspedagogikens vardag förorsakar specialarrangemang i daghem-
met. Det är viktigt att komma överens om tid för planering med läraren i
musiklek, så att lärarna tillsammans kan planera verksamheten på ett
sådan sätt att den stöder gruppens pedagogiska helhet. Utöver det
ska ett utrymme reserveras för musikleken och personalresurserna sä-
kerställas för den tid musikleken pågår eftersom personalen har ansva-
ret för barngruppen. Om försöket ordnas för en årskull ska barnen sam-
las till ett rum för den tid musikleken varar och personal från olika grup-
per ska delta. I situationer när det råder personalbrist kan detta förör-
saka utmaningar i de grupper ur vilka barn deltar i musikleken. Försök
med musiklek i daghem har inte ansetts vara ändamålsenligt till följd av
de praktiska arrangemangen och utgångspunkterna för den små-
barnspedagogiska verksamheten.

Fostrans- och utbildningssektorn ställer daghemmens lokaler gratis till
förfogande för aktörer inom grundläggande konstundervisning från
klockan 15 framåt. Då kan barnen delta i grundläggande konstunder-

15.11.2023

Ärende/11

visning tillsammans med sina vårdnadshavare. Inom den öppna småbarnspedagogiken betonas särskilt verksamhet som riktas till spädbarns- och småbarnsfamiljer. Verksamheten kan vidareutvecklas och grundläggande konstundervisning utökas i lekparkerna, där också vårdnadshavarna kan delta.

Bedömning av konsekvenserna för barn

Enligt lagen om småbarnspedagogik är det småbarnspedagogikens uppgift att främja jämlikhet och likabehandling bland barnen och förbygga marginalisering. Småbarnspedagogiken har som mål att ordna mångsidig pedagogisk verksamhet som baserar sig på barns lek, rörelse, konst och kulturarv i enlighet med principer för inklusion. Konstfost-
ran inom småbarnspedagogiken planeras som en enhetlig del av vardagen inom småbarnspedagogiken. På det sättet kan man beakta barnens delaktighet och spontana inläringssituationer på ett smidigt sätt och med iakttagande av barnens behov. Lektioner i musikleik som köps av ett musikinstitut och erbjuds endast fyraåriga barn under daghemsdagen vore lösryckt från barngruppens övriga pedagogiska verksamhet. Det skulle inte heller motsvara de jämställdhetsprinciper som ställs på småbarnspedagogiken.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoimisesta päiväkodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.11.2023 § 659

HEL 2023-006232 T 00 00 03

15.11.2023

Ärende/11

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:
Kaupunginvaltuusto katsoo asian loppuun käsitellyksi.

Käsittely

06.11.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Lisätään kappaleeseen:

”Taiteen perusopetuksen yhdenvertainen saavutettavuus koko kaupungissa on tärkeä tavoite. Sen saavuttamiseksi kehitetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä aiemmin mainitun tavoin,

[TÄSTÄ ETEENPÄIN LISÄYS] eli 1) toteuttamalla pilotti varhaismusiikkikasvatuksen ammattilaisen vetämänä päiväkotien tiloissa aukioloaikojen ulkopuolella tai leikkipuistoissa yhteistyössä musiikkioppilaitosten kanssa 2) kehittämällä viestintää tpo-toiminnasta ja toimintaan liittyvistä saavutettavuusmekanismeista yhteistyössä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Lisäksi pohditaan tapoja kehittää aloitevastauksessa mainittuja musiikkiopistovierailuja ja ”taidemaistiaisista”. Kaupunginhallitus huomauttaa, että tpo:n saavutettavuuden kehittäminen on linjassa myös kaupungin 2024 talousarvion kanssa, jossa on sovittu toiminnan laajentamisesta erityisesti niille alueille, joilla sitä on vähemmän tarjolla.”

Kannattaja: Tuomas Rantanen

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.09.2023 § 218

HEL 2023-006232 T 00 00 03

Lausunto

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

FO-nummer

0201256-6

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Minja Koskelan (ym.) aloitteesta muskaritunteja päiväkotiin vahvistamaan lasten tasa-arvoa.

Varhaiskasvatustilanne ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) velvoittavat monipuoliseen taiteelliseen toimintaan ja sen opettamiseen lapsiryhmissä. Helsingin varhaiskasvatuksessa musiikillista toimintaa lähestytään moniaistisesti leikkillisyyden ja onnistumisen kokemusten kautta. Lasten kanssa lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan ja tuotetaan musiikkia.

Taiteen perusopetus (myöhemmin TPO) määritellään lapsille ja nuorille suunnatuksi koulupäivän ulkopuoliseksi tavoitteelliseksi ja pitkäjänteiseksi taidelajien opetuksiksi.

Päiväkodissa järjestettävä toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määriteltyihin tavoitteisiin sekä lasten tarpeisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Mahdollisen ulkopuolisen tahon järjestämän toiminnan tulisi integroitua kiinteäksi osaksi muuta päiväkodin toimintaa. Samalla tulee varmistaa, että ulkopuolisen asiantuntijan avulla voidaan luontevasti lisätä opettajien osaamista aiheesta. Edellä mainitun tavoin voidaan edistää toimintakulttuurin kehittämistä kokonaisvaltaisesti. Tästä voidaan mainita esimerkkinä taiteilijoiden toimiminen pitempiaikaisesti tietyissä päiväkodeissa ja muu yhteistyö kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Aloitteessa ehdotetaan päiväkodissa toteutettavia viikoittaisia muskaritunteja vuonna 2020 syntyneille lapsille. Yhdelle ikäluokalle tehtävä koikeilu ei vastaa aloitteen tavoitteeseen lisätä TPO-järjestelmän tunnettavuutta tai perheiden hakeutumista entistä laajemmin sen piiriin. Lisäksi vain yhdelle ikäluokalle järjestetty toiminta asettaa lapset eriarvoiseen asemaan ryhmän sisällä. Yhdelle ikäluokalle suunnattu toimintatuokio jää irralliseksi lapsiryhmän muista toiminnan sisällöistä. Varhaiskasvatuspäivä rakentuu lasten kiinnostusten kohteiden pohjalta isomiksi teemoiksi ja projekteiksi, joita käsitellään monipuolisilla menetelmillä. Päiväkotipäivään lisättävän muskaritoiminnan sijaan perheille tulisi tarjota entistä enemmän mahdollisuuksia osallistua taiteen perusopetukseen vapaa-ajalla yhdessä lapsensa kanssa.

Aloitteen ensimmäisenä tavoitteena on lisätä perheiden tietämystä TPO-järjestelmästä sekä sen sisältämistä saavutettavuusmekanismeista. Tämän tavoitteen toteutumista voisi edistää monin tavoin, esimerkiksi päiväkotiryhmien vierailuilla musiikkiopistoihin tai musiikkiopistojen vierailuilla leikkipuistojen perhetoimintaan. Samoin toimitaan esimerkiksi urheiluseurojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Vierailujen tai

”taidemaistiaisten” yhteydessä on luontevaa tiedottaa myös laajemmin TPO:sta ja sen saavutettavuusmekanismeista huoltajille.

Toisena tavoitteena aloitteessa on auttaa lapsia erilaisista sosio-ekonomisista taustoista osallistumaan TPO:een. Aloitteessa kuvattu pilotti voitaisiin toteuttaa päiväkotien tiloissa aukioloaikojen ulkopuolella tai leikkipuistoissa lapsiperhetoiminnan yhteydessä. Päiväkoti- tai leikkipuistotiloissa järjestetyn toiminnan yhteydessä voisi huoltajille tarjota myös tietoa osallistumisen mahdollistavista tukimuodoista, kuten maksuhojennuksista ja lainainstrumenteista.

Aloitteen kolmantena tavoitteena on kehittää kaupungin tiedottamista niin, että se lisäisi TPO:n saavutettavuutta. TPO:n tunnettavuuden lisäämiseksi olisi tärkeää, että huoltajat saavat jo varhain tietoa TPO:n järjestämisestä ja erilaisista mahdollisuuksista. Neuvola, leikkipuistot ja kirjastopalvelut ovat tärkeä linkki huoltajien suuntaan, ja niitä voidaan hyödyntää toiminnan tunnettavuuden lisäämisessä. Esimerkiksi Kulttuurin kummilapset toiminnassa on tehty paljon kehittämistyötä kulttuuripalveluiden tunnettavuuden lisäämiseksi ja toiminnasta viestitään monilla eri kielillä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala katsoo, että taiteen perusopetuksen yhdenvertainen saavutettavuus koko kaupungissa on tärkeä tavoite. Sen saavuttamiseksi kehitetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä lausunnossa aiemmin mainituin tavoin.

Varhaiskasvatuksessa tarveperusteista rahoitusta käytetään ei-omitoituksessa olevan lisähenkilöstön palkkaamiseen sekä muihin syrjäytymistä ehkäiseviin toimenpiteisiin. Varhaiskasvatustyöskööt voivat oman harkinnan ja tarpeen mukaan käyttää tp-rahoitusta myös kulttuurikasvatuksen edistämiseen. Yksiköistä voidaan esimerkiksi tehdä vierailuja kulttuuripalveluihin tai tilata koko ryhmälle tai yksikölle kulttuuritapahtuma päiväkotiiin. Päiväkodin johtaja yhdessä opettajien kanssa vastaa siitä, että kaikki lapset pääsevät toimintaan mukaan ja toiminta tukee kokonaisvaltaisen varhaispedagogiikan toteutumista.

Lapsivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatustlain mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksen taidekasvatus suunnitellaan eheytytysti osaksi koko varhaiskasvatuspäivää. Näin voidaan huomioida lasten osallisuus ja spontaanit oppimistilanteet joustavasti lasten tarpeet huomioiden. Vain neljävuotiaille lapsille tarjottava, musiikkioppilaitokselta ostettu muskaritoiminta

15.11.2023

Ärende/11

päiväkotipäivän aikana olisi irrallinen lapsiryhmän muusta pedagogisesta toiminnasta. Se ei myöskään vastaisi varhaiskasvatukselle asetettuja yhdenvertaisuuden periaatteita.

05.09.2023 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Essi Stranden, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 37639
essi.stranden(a)hel.fi